

Aan

Minister

nota

Strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm

TER BESLISSING

Datum

30 september 2024

Onze referentie

IENW/BSK-2024/249649

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Beslistermijn

7 oktober 2024

Bijlage(n)

3

Aanleiding

Er is sprake van een zorgelijke trend rond het aantal fietsongevallen. De Kamer is toegezegd de strategie voor het vrijwillig gebruik van de fietshelm in mei toe te sturen, samen met het Meerjarenplan Fietsveiligheid. Vanwege het ontbreken van financiële dekking voor het gehele Meerjarenplan Fietsveiligheid is dit plan uitgesteld. Wij vragen u daarom op korte termijn een besluit te nemen over de voorgestelde losse Kamerbrief over alleen de fietshelmstrategie.

Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om:

- Akkoord te gaan met het verzenden van de Kamerbrief 'Strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm'.

Kernpunten

- Het verhogen van fietshelmgebruik is een van de belangrijkste maatregelen uit de rapportage 'Kiezen of delen'¹. Berekend is dat als de helft van de Nederlandse fietsers een helm zou dragen, dat een besparing van ongeveer 50 verkeersdoden en 800 ernstig verkeersgewonden per jaar zal opleveren in referentiejaar 2030².
- Er is een breed draagvlak onder belanghebbende partijen om de fietshelm actief te stimuleren (zie krachtenveld).
- Vanuit medeoverheden en belangenorganisaties is er behoefte aan landelijke regie en ondersteuning in de opgave om de fietshelm te promoten, door o.a. de ontwikkeling van promotiematerialen en interventies en door organisaties te verbinden.
- Er is gekozen voor het stimuleren van de fietshelm op vrijwillige basis, omdat een fietshelmplicht mogelijk negatieve effecten heeft op het fietsgebruik. Volgens Stichting Wetenschappelijk Onderzoek Verkeersveiligheid (SWOV) zijn er niet of nauwelijks negatieve effecten te verwachten van het stimuleren van fietshelmgebruik op vrijwillige basis.
- In het najaar wordt u geïnformeerd over de vervolgstappen met betrekking tot het Meerjarenplan Fietsveiligheid.

¹ SWOV, 2022. *Kiezen of delen*.

² SWOV: Halvering aantal slachtoffers in 2030?

Krachtenveld

- Bij het opstellen van de strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm is veel afstemming geweest met belangenorganisaties en medeoverheden. Er is een breed draagvlak voor de strategie. De volgende partijen hebben aangegeven achter de strategie te staan en waar mogelijk bereid te zijn een bijdrage te leveren aan de uitvoering hiervan: ANWB, Artsen voor Veilig Fietsen, BOVAG, Gazelle, Hersenstichting, Hersenstrijd, Interpolis, Provincie Fryslân, Provincie Groningen, Provincie Limburg, RAI Vereniging, TeamAlert, Urban Arrow, Veilig Verkeer Nederland, het Verbond van Verzekeraars en Vervoerregio Amsterdam.
- De Fietsersbond ondersteunt de strategie niet. Zij zijn terughoudend omdat ze zich zorgen maken voor mogelijke negatieve effecten, bijvoorbeeld op het fietsgebruik, en wensen vooral meer overheidsinzet op infrastructurele maatregelen. De strategie voorziet in monitoring en evaluatie om zicht te krijgen op mogelijke neveneffecten.

Datum

30 september 2024

Onze referentie

IenW/BSK-2024/249649

Opgesteld door

DG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid

Aan

Minister

Bijlage(n)

3

Toelichting

Toelichting op strategie

- De doelstelling is om binnen 10 jaar het vrijwillig helmgebruik te laten groeien naar 25%. Dit is een realistisch doel op basis van de ontwikkeling in fietshelmgebruik in Denemarken, dat al jaren stimuleringsbeleid heeft. Het huidige fietshelmgebruik in Nederland op 4%³.
- De strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm richt zich op:
 - Ouders van kinderen tot 12 jaar
 - Forensen (25-65 jaar)
 - Ouderen (65+)
- De kern is het wegnemen van weerstanden die fietsers op voorhand denken te ervaren bij het dragen van een fietshelm.
- De strategie richt zich op het lokaal en regionaal uitdragen van de boodschap. Het Rijk ondersteunt medeoverheden en belangenorganisaties door het uitwerken van een toolkit met communicatiemiddelen en gedragsinterventies en regie te voeren over de aanpak.

Politieke context

- Met de strategie wordt uitvoering gegeven aan de motie van voormalig Kamerlid Van der Graaf en Kamerlid Krul⁴ en voldaan aan twee toezeggingen aan voormalig Kamerlid Van der Graaf (ID14712; ID15030).
- Dinsdag 24 september j.l. heeft de Tweede Kamer een motie aangenomen welke de regering verzoekt voor fatbikes een minimum leeftijd van 14 jaar en een helmplicht in te stellen. De strategie voor het promoten van vrijwillig gebruik richt zich op een andere doelgroep dan deze motie. Het blijft van belang de fietshelm onder ouderen, forensen en kinderen tot 12 te stimuleren. Ook als u in de toekomst een bredere helmplicht overweegt, voor bijvoorbeeld alle e-bikes tot 18 jaar, blijft het stimuleren van de helm onder de genoemde doelgroepen van de strategie van belang en een belangrijke maatregel om ernstige en dodelijke ongevallen onder fietsers terug te dringen.

³ Rijkswaterstaat: Vervolgmeting apparaatgebruik & nulmeting helmdracht fietsers 2023

⁴ Kamerstuk 31305, nr. 398; Kamerstuk 29398, nr. 1043

Financiële/juridische overwegingen

- Op 11 juni heeft de minister van IenW besloten om €1 mln. vanuit de middelen voor de Vernieuwende Maatregelen voor de uitvoering van urgente fietsveiligheidsmaatregelen, waaronder het promoten van de fietshelm (zie leeswijzer onderliggende beslisnota's). Dit besluit is afgestemd tijdens het Bestuurlijk Overleg Verkeersveiligheid met de partners van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid. Daarmee is er dekking om een communicatieaanpak voor promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm uit te werken in 2024/2025.

Datum

30 september 2024

Onze referentie

IenW/BSK-2024/249649

Opgesteld doorDG Mobiliteit
Dir. Wegen en
Verkeersveiligheid
Verkeersveiligheid**Aan**

Minister

Bijlage(n)

3

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden

Niet van toepassing.

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Kamerbrief Strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm.	De Kamerbrief informeert de Kamer dat wij als ministerie gaan inzetten op het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm op basis van de strategie in de bijlagen.
03	Beslisnota alloceren €1 mln. voor fietsveiligheid	Zie onderstaande toelichting.
04	Strategie voor het promoten van het vrijwillig gebruik van de fietshelm.	De strategie beschrijft inzichten uit studies naar motivaties en belemmeringen van fietsers om een helm te dragen en op hoofdlijnen welke doelgroepen op welke wijze benaderd kunnen worden.

Leeswijzer bij onderliggende beslisnota's

Datum	Naam beslisnota	Toelichting
11 juni 2024	Beslisnota alloceren €1 mln. voor fietsveiligheid	Deze nota beschrijft het besluit om €1 mln. vrij te maken vanuit de middelen voor de Vernieuwende Maatregelen voor de uitvoering van urgente fietsveiligheidsmaatregelen.